

Vtedy a tam

Vystavujúci autori: **Peter Mezei & Juraj Toman**

Kurátorka: **Mária Janušová**

Vernisáž: štvrtok, **14. decembra 2017, 18:00 hod.**

Trvanie výstavy: 14.12.2017 – 4.2.2018

Miesto konania: **Galéria mladých**

Výstava s názvom „Vtedy a tam“ predstavuje tvorbu dvoch mladých maliarov – Petra Mezeia a Juraja Tomana. I keď tvorba oboch autorov sa na prvý pohľad môže zdať odlišná, spája ich viacero vnútorných parametrov, ako aj samotný proces malby. Obaja sa hlásia ku klasickým maliarskym vyjadrovacím prostriedkom, často malujú alebo kreslia v plenéri a používajú tradičnú techniku oleja, čím je ich malba výsledkom zdĺhavej, koncentrovanej činnosti. Ich maliarske diela majú spoločné úsilie o zachytenie času a jednotlivých časových vrstiev, danej prítomnosti i toho, čo bolo pred a po – prítomnosti. Pre Mezeia aj Tomana je taktiež typická fascinácia monumentalitou hmoty či matérie, ktorú zdôrazňujú v protiklade k bezvýznamnosti, malosti alebo dočasnosti človeka. Obrazy oboch maliarov sú značne kontemplatívne, obsahujú akýsi vnútorný pokoj, nútiaci diváka spomaliť a dívať sa. Názov výstavy sa odvoláva na pojem „tu a teraz“ Waltera Benjamina, hovoriaci o jedinečnosti aury umeleckého diela v prítomnom čase a priestore. Výraz „vtedy a tam“ sa vo vzťahu k predstaveným maliarskym dielam chápe práve vo význame určitého zakonzervovania časových i priestorových rovín; rovnako tento pojem možno použiť aj na označenie istej nostalgie alebo melanchólie, ktorá je príznačnou črtou prezentovaných obrazových kompozícií.

Peter Mezei sa v prezentovaných dielach venuje tematike prírodných prvkov a vzťahu k ich vlastnému prostrediu. Zaujíma ho pojem „inscape“, t.j. vnútorná krajina ako protiklad tej vonkajšej („landscape“), ktorá je pre človeka neviditeľná, skrytá; môžeme ju chápať ako určitý archetyp prvotnej formy univerza. Práve kameň alebo hornina pre Mezeia predstavuje symbol niečoho večného, čo odpočíva v zemi a prostredníctvom čoho je možné prepojiť vnútorný priestor krajiny s tým vonkajším. Jeho „portrétné“ zachytenia kameňov sa vďaka použitej jemnej, splyývavej, takmer monochromatickej palete javia veľmi subtilne až krehko. Mezei akoby samotnú masívnosť hmoty zobrazovanej horniny farebnosťou úplne potláčal. Spolu

s prudkými ťahmi štetca, pastóznosťou či viacnásobným prekryvaním maliarskych vrstiev výjav značne abstrahuje, čím sa prítomnosť kameňa stáva skôr niečím tuším, intuitívnym a jeho jednotlivé zobrazenia oplývajú snovým, poetickým jazykom.

Juraj Toman tematicky čerpá z mestskej scenérie, znázorňuje architektonické, industriálne priestory alebo parky, teda zameriava sa najmä na človekom vytvorené prostredie. Kompozície často dopĺňa figurálnou štafážou, pričom figúry zobrazuje len vo veľmi malej mierke oproti zvyšnej obrazovej ploche. Motívy často nachádza pri prechádzaní sa mestom či pozeraní z okna. Často maluje priamo v plenéri, keď ho určitý motív či prítomný okamih zaujme natolko, že ho potrebuje ihneď zaznamenať. Hoci autor primárne vychádza z reality, výjav do veľkej miery abstrahuje. Pre Tomanove diela je typický prvok času a časových rovín, ktoré znázorňuje buď pomocou zreteľného oddelenia obrazových plánov alebo prostredníctvom postupného miznutia figúry. Vymazávanie, odchádzanie motívu v kombinácii s autorovým niekedy až gestickým maliarskym prejavom a za použitia viacnásobného prekryvania vrstiev premalieb, rôznych stekancov, šmúh či hutnej pastóznosti, vyvoláva v Tomanových maľbách silnú nostalgickú, ponurú atmosféru.

Mária Janušová

Peter Mezei (*1988, Rožňava) štúdium malby absolvoval v roku 2013 na Akadémii umení v Banskej Bystrici, kde vystriedal troch pedagógov: Klaudia Koszibu, prof. Františka Hodonského a Jána Kudličku. V roku 2012 odišiel na študijný semestrálny pobyt na Ostravskú univerzitu v Ostrave. Zúčastnil sa viacerých výtvarných sympózií a skupinových výstav. Samostatne vystavoval v Galérii Banického múzea v Rožňave (2014), na Nástupišti 1-12 v Topolčanoch (2015) a v galérii Medium v Bratislave (2015). Žije a tvorí v Rožňave.

Juraj Toman (*1985, Trenčín) študoval maľbu na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (v ateliéri Klaudie Kosziby) a na Akadémii umení v Banskej Bystrici, kde v roku 2014 absolvoval doktorandské štúdium pod vedením prof. Ludovíta Hološku. V súčasnosti pôsobí ako odborný asistent na Katedre výtvarnej tvorby a výchovy Pedagogickej fakulty UKF v Nitre, kde vyučuje kresbu a maľbu. Pravidelne vystavuje na Slovensku aj v zahraničí, a to najmä vo dvojici alebo v rámci skupinových prehliadok. Spoločne s maliarom Jurajom Florekom dlhodobu pracuje na projekte plenérového maľovania industriálnych priestorov v rôznych mestách na Slovensku i v Čechách. Žije a tvorí v Trenčíne.